

Спецификација предмета за – предмета			
Студијски програм		Докторске академске студије права	
Изборно подручје (модул)			
Врста и ниво студија		Докторске академске студије	
Назив предмета		ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО	
Наставник (за предавања)		Проф. др Ђорђе Николић	
Наставник/сарадник (за вежбе)			
Наставник/сарадник (за ДОН)			
Број ЕСПБ	12	Статус предмета (обавезни/изборни)	Изборни
Услов			
Циљ предмета	Развијање научних сазнања, способности и академских вештина у процесу истраживања у области облигационог права; развој креативних способности у тумачењу и примени правних принципа и правних правила облигационог права; овладавање специфичним истраживачким вештинама у заштити облигационих права пред националним и међународним институцијама, у складу са савременим правцима развоја ове научне дисциплине.		
Исход предмета	Да савладавањем програма може да: 1) компетентно и научно аргументовано дискутује, истражује и презентује резултате свог научног рада који доприносе развоју научне мисли у области ове грађанскоправне гране; 2) критички и аналитички упоређује торијске ставове и одговара на актуелна питања облигационог права; 3) схвати структуру и процес настанка правних норми и међународних стандарда у области облигационог права; 4) уочава и даје научни допринос истраживању друштвених и облигационоправних појава и нуди сопствена креативна решења; 5) стечена знања примењује у правној пракси.		
Садржај предмета			
Теоријска настава	Појам и елементи облигације и облигационог правног односа; Уговорно право; Одштетно право; Неосновано обогаћење; Незвано вршење туђих послова; Дејство облигационих односа; Настанак и гашење облигационих односа; Замена субјеката облигационог односа; Нове тенденције у развоју облигационих права; Права потрошача; Начела европског уговорног права; Европско облигационо право.		
Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)	Анализа судске праксе и хипотетичких случајева. Дискусија у оквиру одабраних тема, припрема и израда кратког есеја.		
Литература			

1	<p>Јаков Радишић, Облигационо право, Општи део, Номос, Београд, 2008. Слободан Перовић, Облигационо право, књ. 1, Београд, 1980.</p>			
2	<p>Живомир С. Ђорђевић-Владан С. Станковић, Облигационо право, Општи део, Београд, 1980. Богдан Лоза, Облигационо право, Општи дио, Београд, 2000. Оливер Антић, Облигационо право, Београд, 2007. Драгољуб Стојановић, Савесност и поштење у промету, Београд, 1973.</p>			
3	<p>Миодраг Орлић, Закључење уговора, Београд, 1993. Петар Кларић, Правна основа одговорности за штету, Загреб, Чаковец, 1983. Обрен Станковић, Накнада штете, Београд, 1998. Ивица Јанковец, Уговорна одговорност, Београд, 1993.</p>			
4	<p>Ивица Јанковец, Правни аспекти новчаних обавеза, Београд, 2003. Здравко Петровић, Накнада нематеријалне штете због повреде права личности, НИУ "Војска", Београд, 1996.</p>			
5	<p>Коментар Закона о облигационим односима, Редактори: Борислав Т. Благојевић и Врлета Круљ, "Савремена администрација", Београд, 1980. Коментар Закона о облигационим односима, Главни редактор: Слободан Перовић, Савремена администрација, Београд, 1995.</p>			
Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године				
Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
5	0			
Методе извођења наставе	Остваривање циља предмета подразумева: теоријску наставу, вежбе, израду семинара, консултације са студентима, као и посете судовима и другим установама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	50	Завршни испит		50 поена
активност у току предавања	15	писмени испит		
практична настава	15	усмени испит		50
колоквијуми	15			
семинари	5			
Списак тема по недељама				
1	<p>ОСНОВНИ ПОЈМОВИ О ОБЛИГАЦИОНОМ ПРАВУ Појам и значај Облигационог права. – Наставак и развој Облигационог права. – Извори Облигационог права. – Закон о облигационим односима (рад на доношењу, структура, оквир регулисања, однос према другим савезним законима, однос према узансама, начела Закона о облигационим односима). – Систем Облигационог права.</p>			

2	<p>ОБЛИГАЦИЈА И ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОС</p> <p>Основне карактеристике облигације и облигационог односа</p> <p>Облигација - Језичко значење речи "облигација". – Појмовно значење речи "облигација" (облигација, тражбина и дуг, појам тражбине, чинидба као предмет тражбине, корист повериочева од чинидбе). – Облигациони однос (разлике између облигације и облигационог односа, садржина облигационог односа, повезаност састојака облигационог односа, закључак). – Субјекти облигационог односа. – Заштита облигационог односа (дуг и одговорност, неутуживе обавезе). – Однос облигационих и стварних права (разлике и сличности између облигационих и стварних права).</p> <p>Врсте обавеза</p> <p>Врсте обавеза с обзиром на својства (позитивне и негативне обавезе, личне и неличне обавезе, краткотрајне и дуготрајне обавезе, дељиве и недељиве обавезе). – Врсте обавеза с обзиром на степен одређености (индивидуалне и генеричке, алтернативне, факултативне и кумулативне обавезе). – Новчане обавезе (појам новца, законско средство плаћања у РС, особености новчаних обавеза, обезвређење новца и осигурање његове вредности, камата).</p> <p>Извори облигационих односа</p> <p>Појам и врсте извора облигационих односа уопште. – Врсте извора облигационих односа у нашем праву (уговор, проузроковање штете, стицање без основа, пословодство без налога, једностране изјаве воља, остали извори).</p>
3	<p>ОБЛИГАЦИОНИ УГОВОР</p> <p>Појам уговора и принцип слободе уговарања</p> <p>Појам и значај уговора (појам уговора - уговор као правни акт, уговор као правни однос, уговор као правни документ, значај уговора. – Принцип слободе уговарања (појам и садржина принципа слободе уговарања, ограничење слободе уговарања).</p> <p>Општи услови настанка уговора</p> <p>Пословна способност уговорника. – Предмет уговора (појам предмета уговора, захтеви који се постављају предмету уговора). – Основ уговора (појам основа, разлика између основа и мотива, значај основа и мотива).</p>
4	<p>Изјава воље и сагласност воља. – Закључивање облигационих уговора. – Понуда (појам и правна природа понуде, услови које треба да задовољи понуда, дејство понуде, понуда присутном лицу, понуда одсутном лицу, смрт или губитак пословне способности једне стране, повлаћење понуде). – Прихватање понуде (појам прихватања понуде, услови прихватања понуде). – Време и место закључења уговора.</p> <p>Посебни начини склапања уговора</p> <p>Уговори који се склапају на темељу општих услова пословања (појам општих услова пословања, основ важења општих услова пословања, контрола садржине општих услова пословања, обострана употреба општих услова пословања). – Тзв. "фактички уговорни односи" (појам фактичког уговорног односа, критика учења о фактичком уговорном односу).</p> <p>Облигациони односи на темељу преговора</p>

	<p>Преговори (појам преговора и обавезе његових учесника, одговорност због culpa in contrahendo, правна природа одговорности због culpa in contrahendo).</p>
5	<p>Форма уговора Форма уговора (појам и сврха форме, конститутивна и доказна форма, писмена форма уговора). Тумачење уговора Појам и врста тумачења, критеријуми тумачења, посебна правила тумачења, допуњујуће тумачење уговора. Врсте облигационих уговора Консенсуални и реални. – Једнострано обавезујући и обострано обавезујући уговори. – Теретни и добротини уговори. – Комутативни и алеаторни уговори. – Предуговори и коначни уговори. – Каузални и апстрактни уговори. – Краткотрајни и дуготрајни уговори. – Главни и споредни уговори. – Прости и сложени уговори.</p>
6	<p>Општа дејства уговора У чему се састоји дејство уговора. – Лица према којима уговор дејствује. – Уговор у корист трећег лица. – Уговор о обећању чинидбе трећег лица. Својеврсна дејства узајамних уговора Општи поглед. – Обавеза гаранције за правна и материјална својства ствари. – Одговорност због правних недостатака ствари (појам правног недостатка, појам и врсте евикције, услови обавезе заштите од евикције, правне последице евикције). – Одговорност због материјалних недостатака (појам материјалног недостатка ствари, претпоставке одговорности због материјалних недостатака ствари, правне последице материјалног недостатка ствари).</p>
7	<p>Приговор неиспуњеног уговора (појам, услови и правна природа приговора неиспуњеног уговора). – Прекомерно оштећење (појам, услови и правне последице прекомерног оштећења). – Зеленашки уговор. – Немогућност испуњења обавезе код узајамног уговора (немогућност за коју не одговара ни једна страна, немогућност за коју одговара дужник, немогућност за коју одговара поверилац). – Промењене околности (појам, значај, обележја и последице промењених околности).</p>
8	<p>Престанак уговора Раскид уговора - Споразумно раскидање уговора. – Једнострано раскидање уговора због неиспуњења (појам и развој, услови, последице). – Раскидање фиксних уговора). Поништење уговора - Разлика између раскидања и поништења. – Ништави уговори (разликовање ништавих од тзв. непостојећих уговора, појам ништавих уговора, истицање ништавости, последице утврђивања ништавости). – Рушљиви уговори (појам рушљивог уговора, поништење рушљивог уговора, оснажење рушљивог уговора, последице поништења). Остали случајеви престанка уговора Случајна немогућност испуњења обавезе (појам и врсте немогућности испуњења обавезе, дејство немогућности испуњења обавезе). – Протек времена и отказ. – Смрт једне стране.</p>

9	<p>4. ПРОУЗРОКОВАЊЕ ШТЕТЕ ДРУГОМЕ</p> <p>Опште учење о одговорности за штету</p> <p>Проузроковање штете другоме као извор облигационог односа. – Појам и суштина правне одговорности уопште. – Појам и суштина имовинске или грађанске одговорности. – Уговорна и неугворна одговорност (теоријске разлике, практичне разлике, могућност стицаја и конкуренције одговорности).</p> <p>Основи и услови одговорности за штету</p> <p>Основи или разлози одговорности (појам и врсте основа одговорности, одговорност због кривице, одговорност због створеног или контролисаног ризика, одговорност по основу правичности). – Услови одговорности.</p> <p>Штета</p> <p>Појам штете. – Врсте штета (материјална и нематеријална штета, стварна штета и измакла добит, непосредна и посредна штета, позитивни и негативни интерес, конкретна и рачунска штета, предвидљива и непредвидљива штета).</p> <p>Узрочна веза</p> <p>Појам и значај узрочне везе. – Разликовање природне и тзв. правне узрочности. - Теорије о узрочној вези (теорија услова, теорија непосредног и посредног проузроковања, теорија адекватне узрочности). – Нечињење као узрок штете. – Конкуренција узрока.</p>
10	<p>Кривица</p> <p>Појам кривице (о кривици уопште, однос кривице према противправној радњи, способност за кривицу). – Облици кривице (умишљај, нехат - појам нехата, мерило за нехат, степен нехата).</p> <p>Противправност штетне радње</p> <p>Становиште Закона о облигационим односима. – Појам противправности штетне радње. – Субјективна и објективна теорија противправности. – Чињенице које искључују противправност штетне радње (вршење јавне дужности, пристанак оштећеног, нижна одбрана, стање крајње нужде, дозвољена самопомоћ, коришћење својим правом).</p> <p>Околности које искључују или ограничавају одговорност за причињену штету</p> <p>Случај. – Виша сила. – Кривица оштећеног. – Споразумно искључење и ограничење одговорности.</p>
11	<p>Одговорност за другог</p> <p>Појам и опште карактеристике одговорности за другог. – Одговорност за малолетна лица. – Одговорност за душевно болесна лица и лица заосталог умног развоја. – Одговорност за помоћнике. – Одговорност послодавца за запослене. – Одговорност правног лица за своје органе.</p> <p>Одговорност за штету изазвану опасном ствари и опасном делатношћу</p> <p>Појам опасне ствари и опасне делатности. – Општа правила о одговорности за штету изазвану опасном ствари и опасном делатношћу (услови одговорности, одговорна лица, околности које искључују одговорност).</p> <p>Посебни случајеви одговорности за штету од опасне ствари</p> <p>Одговорност у случају удеса изазваног моторним возилом у покрету. – Одговорност за штету коју узрокује ствар с недостатком. – Одговорност за штету коју је изазвала животиња. – Одговорност за штету коју је изазвала грађевина. – Одговорност за штету изазвану падом, бацањем или просипањем</p>

	<p>нечега из просторије. – Обавезно осигурање од штета изазваних опасним стварима (осигурање путника у јавном саобраћају од последица несрећног случаја, осигурање сопственика, односно корисника моторних и прикључних возила, осигурање сопственика ваздухоплова).</p> <p>Посебни случајеви одговорности за штету</p> <p>Одговорност за штету узроковану терористичким актима, јавним демонстрацијама или манифестацијама. – Одговорност органозатора приредби. – Одговорност због ускраћивања неопходне помоћи. – Одговорност у вези са обавезом закључења уговора. -, Одговорност у вези са вршењем послова од општег интереса. – Одговорност више лица за исту штету.</p>
12	<p>Накнада материјалне штете</p> <p>Појам и циљ накнаде. – Облици накнаде. – Утврђивање висине штете (тренутак према коме се штета утврђује, мерило за утврђивање штете, проблем “ново за старо”, одузимање користи од штете). – Принцип потпуне накнаде. – Разлози за снижење накнаде (мањи степен кривице починиоца штете, кривица оштећеног, слабо имовно стање одговорног лица, добротинство починиоца штете према оштећеном, несигурност узрочне везе, остали разлози).</p> <p>Накнада нематеријалне штете</p> <p>Општи поглед. – Посебна ограничења за новчану накнаду нематеријалне штете (ограничење накнаде на штету изазвану кривицом, ограничење накнаде на неуговорну штету, ограничење накнаде на знатну штету, ограничење круга поверилаца накнаде, ограничење могућности наслеђивања и уступања потраживања накнаде).</p> <p>Накнада штете због прикраћивања права личности</p> <p>Накнада штете изазване телесном повредом и оштећењем здравља (појам телесне повреде и оштећења здравља, облици штете). – Накнада штете услед проузроковања смрти лица (појам проузроковања смрти, облици штете). – Накнада материјалне штете изазване повредом части и ширењем неистинитих навода.</p>
13	<p>5. ДЕЈСТВО ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА</p> <p>Суштина дејства облигационих односа</p> <p>Осигурање испуњења обавезе</p> <p>Општи поглед. – Уговорна казна (појам, облици, однос уговорне казне и штете, правна природа). – Јемство (појам и особине, дејство, гашење, нарочите врсте јемства). – Одустаница. – Капара. – Кауција.</p> <p>Доцња страна у облигационом односу</p> <p>Доцња дужника (појам, услови, последице, престанак). – Доцња повериоца (појам, услови, последице, престанак).</p> <p>Мешање повериоца у дужникова имовинска права</p> <p>Појам и сврха мешања. – Употреба дужникових права. – Побиање дужникових правних радњи (појам и сврха побиања, ко може да врши побиање и против кога, правне радње које се могу побиајати, посебни услови за успех побиања, дејство побиања). – Право задржавања</p>
14	<p>6. ГАШЕЊЕ ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА</p> <p>Испуњење или исплата</p>

	<p>Појам испуњења или исплате. – Општа правила о исплати (субјекти исплате, место исплате, време исплате, предмет исплате, исплата новчане обавезе, урачунавање исплате, доказивање исплате). – Депоновање и продаја дуговане ствари.</p> <p>Пребијање или компензација</p> <p>Појам и значај пребијања. - Услови пребијања. - Начини пребијања. - Дејство пребијања.</p> <p>Остали начини гашења облигационих односа</p> <p>Опроштај дуга. - Пренов или новација. - Сједињење или конфузија.</p> <p>Застаревање тражбине</p> <p>Појам и сврха установе застаревања. - Време потребно за застарелост. - Последице застарелости. - Преклузија</p>
15	<p>7. ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ СА ВИШЕ ДУЖНИКА ИЛИ ПОВЕРИОЦА</p> <p>Упојединачени или подељени облигациони односи (више дужника и више поверилаца дељиве обавезе). – Солидарни или здружени облигациони односи (солидарност дужника, солидарност поверилаца). – Облигациони односи са недељивим обавезама (више дужника и више поверилаца недељиве обавезе).</p> <p>8. ЗАМЕНА СУБЈЕКТА ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА</p> <p>Уступање потраживања (цесија)</p> <p>Појам и услови уступања. – Предмет уступања. – Дејство уступања. – Посебни случајеви уступања потраживања.</p> <p>Уступање уговора</p> <p>Појам уступања уговора. – Дејство уступања уговора.</p> <p>Замена дужника</p> <p>Преузимање дуга. – Приступање туђем дугу. – Преузимање испуњења.</p> <p>Упут или асигнација</p> <p>Појам и значај упута. – Дејство упута (однос између асигнанта и асигната, однос између асигнанта и асигнатара, однос између асигната и асигнатара). – Посебне врсте упута</p>